

“Καλλιέργεια του ‘ευ αγωνίζεσθαι’ και του ‘ευ
επιχειρείν’ ως μέσων αντιμετώπισης των θανασίμων
απειλών από την κατίσχυση της Υψηλής Τεχνολογίας”
(Ημερίδα Κοζάνης 23-03-04: «Παγκοσμιοποίηση και Εκπαίδευση. Το Δημόσιο Σχολείο στο
νέο περιβάλλον»)

Χρήστος .Π. Κεχαγιάς

Εκπαιδευτικός - Υπ. Διδάκτωρ Τμήματος Κοινωνιολογίας Παντείου
Πανεπιστημίου Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών -
Επιστ. Συνεργάτης Παν/μίου Αθηνών – Συντονιστής Εργαστηρίου
[«Βιοφυσικό περιβάλλον: Νευροεπιστήμες και Μάθηση»](#)
Ναυαρίνου 13^Α – 106 80 – Αθήνα – τηλ. 210-368 80 70
christoskechagias@hotmail.com

Άξονες Εισήγησης

Η ενατένιση των αβεβαιοτήτων του μέλλοντος διεγείρει μια θεμελιώδη προβληματική, όσον αφορά στο πώς θα πρέπει να είναι το Δημοτικό Σχολείο του μέλλοντος, ώστε να μπορέσει να εξασφαλίσει για την ανθρώπινη κοινωνία ένα ‘βιώσιμο μέλλον’. Στην εισήγηση εξετάζεται η επίδραση που προκύπτει από τη συστηματική καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας και του ευ επιχειρείν στη διαμόρφωση προτύπων και αξιών για το σχολείο που εισέρχεται σε ένα νέο περιβάλλον.

Η μεγάλη πρόκληση των καιρών μας είναι το να αποφασίσουμε, σε επίπεδο πολιτικής επιλογής και ειλικρινούς σχεδιασμού, την τροποποίηση της σκέψης, ιδίως των νέων ανθρώπων, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε διατηρώντας τις ανθρώπινες και ανθρωποποιητικές διαχρονικές αξίες – κατάκτηση της ανθρωπότητας- να μπορούν παράλληλα να αντιμετωπίζουν την ταχύτητα των αλλαγών, τη μη προβλεψιμότητα και την πολυπλοκότητα της επερχόμενης εποχής (παγκοσμιοποίηση).

Η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στα σχολεία και η κατ’ ανάγκην ένταξη στην Κοινωνία της Γνώσης και της Πληροφορίας βρήκε απροετοίμαστη την ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα, καθώς οι ταχύτητες διακίνησης (και αναγκαστικής αφομοίωσης) των νέων – ολοένα διογκούμενων – πληροφοριών δεν έτυχαν της απαιτούμενης πνευματικής

– ηθικής πλατφόρμας, με καθαρά ανθρωποποιητικό χαρακτήρα και στόχευση. Το σχολείο «έμαθε» τη χρήση των νέων δεδομένων – συστατικών της εποχής της πληροφορίας, καταφέροντας πολύ γρήγορα να επιβιώσει. Υιοθετώντας, δίκην αναβολέως, όρους όπως e-learning και e-business γνώρισε μια καινοφανή τεχνητή γλώσσα, αλλά απώλεσε τα θεμέλια (πολιτισμός και παιδεία) και το επιστέγασμα της αποστολής του (αγών για την κατάκτηση της ελευθερίας της ατομικής και συλλογικής ύπαρξης - του ήθους).

Η γνωριμία με την επιχειρηματικότητα δεν σημαίνει ό,τι το **‘εு επιχειρείν’**. Κάτι τέτοιο άλλωστε απουσιάζει παντελώς από την οικονομική - αναπτυξιακή πολιτική της χώρας (σχεδιασμός). Η καλλιέργεια του **‘εу επιχειρείν’** θα δρομολογήσει αυτόματα (α) ανάπτυξη της δημιουργικότητας, (β) καλλιέργεια της σκέψης για τη λήψη αποφάσεων σε κάθε περίπτωση (και problem solving). Ως στοιχείο της προσωπικότητας του παιδιού (γ) την ικανότητα να αγωνίζεται για στόχους υψηλούς. Γι’ αυτό το λόγο χρειάζεται αξιακά συστήματα (επιλογή συστημάτων).

Ως προϋπόθεση (και μέσο) για την εξοικείωση με το εу επιχειρείν προβάλλει σθεναρά το ιδεώδες του **‘εу αγωνίζεσθαι’**, κυρίως για το στίβο της ζωής. Η ευγενής άμιλλα οριοθετεί και σηματοδοτεί τη δημιουργία (πέραν του κοινωνικού) **του πολιτικού ανθρώπου**, ως οντότητας με απόλυτη αυτονομία και αυτάρκεια, που συν-υπάρχει και μαθαίνει να επιδιώκει την αυτοθέσμιση. Διότι αποκτά στόχους υψηλούς, αξίες (για να είναι επωφελής για το κοινωνικό σύνολο και για τον ίδιο), υπαρξιακό αγώνα για την υλοποίηση στόχων, που είναι σε κάθε στιγμή και ένα **προσωπικό επίτευγμα**.

Τα συστατικά στοιχεία, η φιλοσοφία και η μεθοδολογία του εу αγωνίζεσθαι λαμβάνονται αφειδώς από την παγκόσμια παρακαταθήκη της ελληνικής στάσης ζωής και πολιτείας. Στην ελληνική κοσμοθέαση, για πρώτη φορά εμφανίζεται η αντίληψη που δημιουργεί τον **ήρωα** που θεοποιείται (κοινωνική απο-θέωση) γιατί ευεργετεί την κοινότητα – κοινωνία. Οι στόχοι, η προσπάθεια, ο αγώνας του (με τις αξίες που

υιοθετεί και τις οποίες υπηρετεί) γίνεται πρότυπο για τους επιγόνους. Οι Έλληνες τιμώντας τον ήρωα τιμούν και αναπαράγουν το πρότυπο. Αναζητούν το όμορφο και λειτουργικό (ωραίο) που οδηγεί σε Αρμονία και ομορφιά – συστατικά που δημιουργούν τον **Κόσμο**. Με την (παιδαγωγική κοινωνική – πολιτική) λειτουργία αυτή ο άνθρωπος αποδέχεται απρόσκοπτα το δικαίωμα της ετερότητας και ως αποτέλεσμα κατακτά πιο πλέρια την γνώση του εαυτού του.

Ο προσδιορισμός των αξιών, η καθοδήγηση, μέσω Παιδείας και Αγωγής, των ανθρωπίνων κοινοτήτων, ο τρόπος αλληλεπίδρασης σε πλανητική κλίμακα των εθνών, όπως και η διεύρυνση της ανθρωπίνης συνειδήσεως από οικοσυστημική σε συμπαντική, αποτελούν όρους – κλειδιά της ίδιας της επιβιώσής μας.